

INTERACCIÓ17

Ciència i cultura: restablím la connexió

Barcelona, CERC-CCCB, del 18 al 20 d'octubre

<http://interaccio.diba.cat>

La biennal **Interacció** és un esdeveniment de referència en matèria de polítiques i gestió cultural que la Diputació de Barcelona organitza regularment des de l'any 1984 (podeu consultar més informació sobre les edicions anteriors a <http://www.diba.cat/web/cerc/interaccio>). L'edició d'enguany, que tindrà lloc a la Casa de la Caritat entre els dies **18 i 20 d'octubre**, estarà dedicada a explorar les relacions entre **ciència i cultura**, fet que iniciarà una nova línia de treball de la Diputació de Barcelona.

La presència de la ciència i de la tècnica adquireix una importància creixent. Ni les nostres ciutats ni les nostres vides s'expliquen, avui dia, sense els notables avenços científics i tecnològics i els seus impactes urbanístics, econòmics i socials. Tanmateix, la integració en termes polítics, estratègics i de gestió és encara insuficient, i el desig d'una «tercera cultura», manifestat al llarg de les darreres dècades, que integri art i humanitats, ciències i tècnica, segueix sent encara una assignatura pendent.

Interacció 2017: Restablím la connexió comptarà amb conferències, debats, presentacions i un seguit d'activitats diverses a l'entorn dels quatre blocs complementaris que configuren el programa:

- Ciència i construcció de la ciutat (coordinadora: Gemma Sendra)
- Sostenibilitat, ètica i coneixement (coordinador: Josep Ramoneda)
- El diàleg entre la cultura científico-tecnològica i la cultura artístic-humanística (coordinador: Josep Perelló)
- La divulgació de la cultura científica i tecnològica (coordinadora: Irene Lapuente)

ELS PÚBLICS D'INTERACCIÓ 2017

Interacció 2017. Restablím la connexió s'adreça a: responsables polítics i tècnics d'administracions públiques territorials vinculats amb departaments de cultura, ciència i tecnologia, així com persones amb responsabilitats diverses en organitzacions privades o associatives vinculades amb el món de les arts i les humanitats. Eventualment, és també obert al públic en general amb un interès manifest en la matèria de què es tracta.

LA CIÈNCIA EN LA CONSTRUCCIÓ DE LA CIUTAT

Coordinadora:

Gemma Sendra (Geògrafa, economista i gestora cultural. Vicepresidenta del Consell Nacional de les Arts de Catalunya i directora de la Fundació Catalunya Cultura. Excomissionada del projecte de l'Antic Hospital de Sant Pau)

Invertir en ciència des dels governs, ja siguin estatals, regionals o d'abast local, probablement sigui una de les apostes més efectives per incrementar el progrés i el benestar dels seus territoris i de la ciutadania que els habita. Una inversió que no només és econòmica: atreure inversions, captar talent, projectar-se vers l'àmbit internacional o contribuir a la divulgació de la cultura científico-tècnica entre capes cada cop més àmplies de la població constitueixen també bones maneres de fer-ho. Aquesta inversió requereix, tanmateix, un criteri estratègic conjunt (sovint hi ha iniciatives disperses, sense una vertebració política efectiva), així com instruments actualitzats i específics: infraestructures, operadors... Nogensmenys, són necessàries economies d'escala que de vegades queden pel damunt o per sota de la dimensió de la ciutat, tant com el treball en xarxa amb altres territoris propers o llunyans, semblants o diversos.

Catalunya i Barcelona han fet, en els darrers vint anys, una aposta decidida per la ciència. La major part d'aquest dinamisme científic, però, es concentra en l'àrea de la biomedicina. En canvi, aconseguir una major sostenibilitat social, econòmica i ambiental s'ha convertit en el desafiament global més peremptori. Les alarmes llançades en les darreres dècades per l'estament científic en les cimeres de les Nacions Unides o la inclusió prioritària d'aquestes temàtiques en els programes Horizon 2020 de la UE fan palesa la importància i el consens que els reptes són socialment i majoritàriament globals, i que cal ajudar a aprofundir en el debat, avançar en la innovació i definir una nova agenda política capaç d'abordar amb èxit els reptes que tenim al davant.

- Conferència central: **Ciència i construcció de la ciutat**
- Taula rodona: **Les polítiques integrals de desenvolupament urbà i la seva dimensió científica i tecnològica**
- Taula rodona d'alcaldes: **El paper de la ciència i la cultura al territori**
- Altres temes que seran tractats: **La política científica a la ciutat de Berlín, Ciència ciutadana**
- Presentació de projectes

SOSTENIBILITAT, ÈTICA I CONEIXEMENT

Coordinador:

Josep Ramoneda (Filòsof i periodista. Fundador i antic director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Director de l'Escola Europea d'Humanitats)

Per un humanisme del segle XXI

Hi ha un humanisme bio-eco-ciber? La ciència pot ser humanista? La tecnologia podrà amb tot? Algú ha de parlar del bé i del mal, del bell i del sinistre, de la veritat i de l'error, sense prejudicis, perquè el prejudici és incompatible amb el coneixement. Algú ha de defensar la humanitat de l'home —no tot és possible, tot podia haver estat d'una altra manera— i la singularitat de la creació. I això correspon a les humanitats. Algú ha de defensar el plaer d'allò no necessari en termes d'eficiència i de resultats, la insuperable condició dels discursos com el filosòfic que, en la mesura que són prescindibles —amb criteris d'eficiència econòmica— poden ser més lliures que cap altre. Algú ha de seguir donant sentit a l'home clonat o a l'home de les mil pròtesis. El pensament ha abandonat el principi de la sospita per convertir-se en discurs de legitimació. És un camí. Però no farà res més que augmentar la seva irrellevància: qui s'entrega no es fa respectar. Dit en clau camusiana: l'home és la força que tot ho crea i la font dels nostres valors. L'única cosa que se'n demana és «ser capaços, com Proust, de veure la realitat amb uns altres ulls», que no siguin els de les idees rebudes.

Les descobertes científiques i les invencions tecnològiques posen cada cop més en crisi l'entrellat moral, ètic i deontològic en el qual la humanitat basa la seva existència individual i col·lectiva. Aquest qüestionament sens dubte és cultural, però també acaba tenint una projecció inequívoca en les polítiques i els marcs normatius —existents i futurs. Eines legals de caràcter global com l'Agenda 21 de la Cultura, promoguda per CGLU l'any 2004, en la qual s'aposta per un «quart pilar» del desenvolupament sostenible basat en la cultura, o la Convenció de la Diversitat d'UNESCO (any 2005), en la qual emergeix una nova categoria, la diversitat, equiparable a allò que temps enrere van significar la llibertat i la igualtat com a principis rectors del diàleg entre la ciutadania i l'Estat, i fins i tot els nous 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible per a l'any 2030 de les Nacions Unides (adoptats l'any 2015), obliguen a repensar radicalment les fronteres entre la sostenibilitat, l'ètica i el coneixement.

- Conferència central: **Humanisme en la globalització digital**
- Ponència: **La fàbula transhumanista**
- Ponència: **Contra el papanatisme digital**
- Ponència: **Blockchain i cultura**
- Taula rodona: **Llibertat i diversitat en el món ciber, bio i eco**
- Taula rodona: **Ciència, ètica i estètica**

EL DIÀLEG ENTRE LA CULTURA CIENTÍFICO-TECNOLÒGICA I LA CULTURA ARTÍSTICO-HUMANÍSTICA

Coordinadors:

Josep Perelló (Doctor en física. Universitat de Barcelona i CCCBLab)

El maig del 1959 el físic i novel·lista anglès Charles Percy Snow va pronunciar una conferència a la Senate House de Cambridge amb el títol de «Les dues cultures». En síntesi, la seva tesi era que el trencament de la comunicació entre les ciències i les humanitats i la manca d'interdisciplinarietat és un dels inconvenients principals per a la resolució dels problemes mundials. La conferència va donar lloc a l'edició d'un llibre amb el mateix títol, el qual s'ha acabat convertint en un clàssic de referència obligada quan es planteja la qüestió de les relacions (o de la manca de relacions) entre la cultura artístic-humanística i la cultura científic-tècnica.

Gairebé seixanta anys més tard, el lloc de la ciència i de la tècnica a les polítiques per a la cultura segueix sent pràcticament inexistent, tant com les relacions entre ambdues cultures llueixen per la seva absència. Fet que, paradoxalment, no sempre ha estat així: al món clàssic les funcions convencionals de la mimesi (repetició de models subjectes a un cànon) i de la poiesi (invenció per desplaçament o integració de dues realitats preexistents) eren presents tant en l'esfera artístic-humanística com en l'esfera científic-tècnica de manera totalment diferent com ho han estat durant el Renaixement, la modernitat i el món contemporani.

Dotar de continguts científics i tecnològics els nostres espais i programes culturals segueix sent una assignatura pendent. També ho és la manca de proliferació de laboratoris on artistes i pensadors, científics i tecnòlegs puguin treballar sobre temes i problemes compartits, innovant plegats. També cal estimular en transversal el debat sobre les implicacions ètiques i filosòfiques de bona part de les transformacions del món contemporani.

- Conferència central: **Teoria de la creativitat: Eclosió, grandesa i misèria de les idees**
- Ponència: **Cultura, art i recerca científica**
- Diàleg: **Nous medis i nous mitjans. Noves retòriques i noves pragmàtiques**
- Presentació de projectes

LA DIVULGACIÓ DE LA CULTURA CIENTÍFICA I TECNOLÒGICA

Coordinadora:

Irene Lapuente (Física i ballarina. Directora de La Mandarina de Newton)

La ciència és la creació de coneixements i valors per part de l'ésser humà. És, per tant, una expressió cultural més. Com tot bé cultural, depèn de cada societat, en funció del temps i els prejudicis socials. Inclou sempre la ideologia i, per tant, una escala de valors i d'interessos. Tot i que aspira a l'objectivitat i es basa en el mètode científic i el «peer to peer review» per tal d'intentar assolir els objectius, no deixa d'estar lligada al pensament i les vivències humanes.

Al llarg dels darrers anys, la ciència està sortint del seu espai elitista, i la seva presència a la ciutat està adquirint una importància creixent. No podem ser ciutadans responsables que escullen el seu model social i les seves lleis, sense incorporar coneixements científics en la nostra tria. És per això que la ciència està incrementant els seus esforços per apropar-se a la ciutadania, i els ciutadans estan integrant la ciència, i en especial la tecnologia, en el seu dia a dia, gairebé sense adonar-se'n.

Darrerament, la comunicació i la divulgació científica han viscut algunes transformacions significatives. Si fa un temps, abans de l'aparició d'Internet a les nostres vides, mostrar objectes exòtics o potser fins i tot fenòmens físics era suficient, ara calen més estratègies i més escolta per comunicar ciència. En primer lloc, ha calgut actualitzar la disciplina. Actualment la cultura científica es promou tant analògicament com digitalment. En segon lloc, ha calgut hibridar-la amb altres disciplines: la transdisciplinarietat és ja una realitat. Finalment, ha necessitat obrir-se a la participació col·lectiva.

- Conferència central: **Ciència a tot arreu**
- Taula rodona: **Ciència i arts escèniques**
- Taula rodona: **Els museus de ciència contemporanis: Divulgació, experiències, entreteniment?**
- Espai **«Makers, hackers i prosumers: Els nous usuaris de la cultura científica»**
- Presentació de projectes

«OFF» INTERACCIÓ

Al llarg dels tres dies...

Presentació de l'espectacle «88 infinits»

Mites i constel·lacions, a càrrec d'Arnau Vilardebò

Espai «maker»

La Fàbrica del Sol

Centre d'Imatgeria Festiva del Poblenou / Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya

Visita a la seu del superordinador MareNostrum

Capella de la Torre Girona. Campus Nord de la Universitat Politècnica de Catalunya

Visita a les instal·lacions del sincrotró ALBA

Parc Científic ALBA de Cerdanyola del Vallès – Universitat Autònoma de Barcelona

Visita a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i debat: «Les acadèmies del segle XXI»

La Reial Acadèmia fundada l'any 1764, ubicada al número 115 de La Rambla (Teatre Poliorama)

INSCRIPCIONS

Trobareu el formulari d'inscripció en els enllaços següents:

- Si sou treballadors públics dels ajuntaments de la província de Barcelona, feu la inscripció només a través del GestForma, aquí: http://aplicacions.diba.cat/gestforma/publico/detalleedicion.jsp?idapr=&id_edicion=6801
- Si no formeu part d'aquest col·lectiu, feu la preinscripció al formulari a través d'aquest enllaç: <https://formularis.diba.cat/interaccio-cultura-i-ciencia-restablím-connexió>

Recordeu que podeu seguir totes les actualitzacions i els documents previs a través de la comunitat virtual Interacció: <http://interaccio.diba.cat>

AVANÇAMENT DEL PROGRAMA

	Bloc 1: Ciència i construcció de la ciutat. Gemma Sendra
	Bloc 2: Sostenibilitat, ètica i coneixement. Josep Ramoneda
	Bloc 3: El Diàleg entre la cultura científico-tècnica i la cultura artístico-humanística. Josep Perelló
	Bloc 4: La divulgació de la cultura científica. Irene Lapuente

Dimecres 18 d'octubre 2017

	Sala Teatre CCCB	Sala Raval CCCB
16:00	Inauguració Interacció17	
16:30	Conferència plenària: La ciència en la construcció de la ciutat	
18:00	Taula rodona: Les polítiques integrals de desenvolupament urbà i la seva dimensió científica i tecnològica	Ponència: Ciència ciutadana
19:00	Taula rodona d'alcaldes sobre el paper de la ciència i la cultura al territori	
20:00	SOPAR DE BENVINGUDA AL PATI MANNING	

Dijous 19 d'octubre 2017

	Sala Teatre CCCB	Sala Raval CCCB	Auditori CERC	Aules CERC	Cúpula
9:30	Conferència plenària: Humanisme en la globalització digital			Espai maker	
11:00	PAUSA CAFÈ				
11:30	Taula rodona: Llibertat i diversitat en el món ciber, bio i eco	Presentació de projectes	Presentació d'estudis i projectes	Espai maker	Arnau VILARDEBÒ: «88 infinits»
12:30	Conferència plenària: Teoria de la creativitat: Eclosió, grandesa i misèria de les idees				
14:00	PAUSA DINAR				
15:30	Taula rodona: Ciència, ètica i estètica	Presentació de projectes	Presentació de projectes	Espai maker	Arnau VILARDEBÒ: «88 infinits»
16:30	Diàleg: Nous medis i nous mitjans. Noves retòriques i noves pragmàtiques		Ponència: Blockchain i cultura		
17:30	PAUSA CAFÈ				
18:00	Ponència: Art i ciència al CERN de Ginebra		Presentació de projectes	Espai maker	Arnau VILARDEBÒ: «88 infinits»
19:00	Ponència: Contra el papanatisme digital		Presentació de projectes		

Divendres 20 d'octubre 2017

	Sala Teatre CCCB	Sala Raval CCCB	Auditori CERC	Aules CERC	Cúpula
9:30	Conferència plenària: Ciència a tot arreu		Presentació d'estudi Presentació d'estudi	Espai maker	
11:00	PAUSA CAFÈ				
11:30	Ponència: La fàbula transhumanista	Taula rodona: Ciència i arts escèniques		Espai maker	Arnau VILARDEBÒ: «88 infinits»
12:30	Ponència: Una mirada al futur. Prospectiva 2050, ciència i societat		Taula Rodona: Els museus de ciència contemporanis: Divulgació, experiències, entreteniment?		
13:30	Conclusions Interacció17				
14:00	Cloenda Interacció17				
14:30	PAUSA DINAR				
16:00	Visites al sincrotró ALBA (UAB) Visita al superordinador MareNostrum (UPC) Visita a l'Acadèmia de Ciències: Debat «Les acadèmies del segle XXI»				